

SECTION 2.

ENTREPRENEURSHIP, TRADE AND SERVICE SECTOR

Ємельянов Олександр Юрійович

д-р. екон. наук, професор, професор кафедри економіки підприємства та інвестицій
Національний університет «Львівська політехніка», Україна

Базарник Остап-Павло Романович

здобувач вищої освіти Інституту економіки і менеджменту
Національний університет «Львівська політехніка», Україна

ОБҐРУНТУВАННЯ ІНДИКАТОРА ОЦІНЮВАННЯ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ СУБ'ЄКТІВ ПІДПРИЄМНИЦТВА

Провадження господарської діяльності потребує наявності різних видів ресурсів [1, 2], які можуть бути поділені на виробничі, фінансові та інформаційні [3–5]. Зокрема щодо фінансових ресурсів, то вони необхідні для набуття інших видів економічних ресурсів [6–9] та, відповідно, досягнення поставлених підприємствами стратегічних цілей діяльності [10–13], зокрема підвищення величини їх ринкової вартості [14, 15]. Водночас, залучення підприємствами фінансових ресурсів може бути ускладнено високим рівнем ризикованості господарської діяльності [16–19], а також дією інших чинників, що визначають величину фінансового потенціалу фірм [20–23]. До таких чинників варто віднести і фінансову стійкість підприємств [24–26]. Тому діагностування цієї стійкості є важливою передумовою розроблення обґрунтованої стратегії формування фінансового потенціалу економічних суб'єктів.

Необхідно відзначити, що фінансова стійкість суб'єкта підприємництва відображається, насамперед, у його здатності своєчасно й в повному обсязі погашати свої зобов'язання перед кредиторами. Водночас, при моделюванні процесу погашення позик, узятих підприємством, необхідно брати до уваги таку умову їхнього своєчасного повернення:

$$\sum_{t=1}^T \frac{H}{(1+p)^t} = \frac{H}{p} \cdot \left(1 - \frac{1}{(1+p)^T} \right) \geq P, \quad (1)$$

де:

T – усереднена тривалість погашення усіх позик, які було узято суб'єктом підприємництва, років;

H – усереднений річний обсяг тих надходжень, які цей суб'єкт може використати для виконання своїх боргових зобов'язань, грн.,

p – середній за узятими підприємством позиками рівень позикового відсотка, частки одиниці;

P – загальна величина позик, які було узято суб'єктом підприємництва, грн.

Отже, як випливає з виразу (1), підприємство своєчасно поверне узяті позики, якщо дисконтований за середнім рівнем позикового відсотка потік находжень підприємства,

спрямований на таке повернення, не буде меншим за поточний обсяг боргових зобов'язань компанії.

Перетворивши вираз (1) у рівність та виразивши з цієї рівності H , отримаємо:

$$H_m = \frac{П \cdot p \cdot (1 + p)^T}{(1 + p)^T - 1}, \quad (2)$$

де: H_m – мінімально необхідна для повного та своєчасного виконання усіх боргових зобов'язань річна величина надходжень підприємства, яку це підприємство може використати для погашення узятих ним позик, грн.

Враховуючи викладене вище, рівень фінансової стійкості суб'єкта підприємництва може бути оціненим із використанням такого показника:

$$P_{фсп} = \frac{H_n}{H_m} = \frac{H_n \cdot ((1 + p)^T - 1)}{П \cdot p \cdot (1 + p)^T}, \quad (3)$$

де:

$P_{фсп}$ – рівень фінансової стійкості підприємства;

H_n – прогнозна річна величина надходжень підприємства, яку це підприємство може використати для погашення узятих ним позик, грн.

З виразу (3) випливає, що у випадку, коли значення показника (3) є меншим одиниці, рівень фінансової стійкості підприємства слід вважати незадовільним.

Таким чином, використання запропонованого індикатора оцінювання фінансової стійкості суб'єктів підприємництва дає змогу здійснити кількісне оцінювання здатності цих суб'єктів своєчасно та у повному обсязі виконувати свої боргові зобов'язання. Окрім того, оцінюючи можливості зростання значення показника (3) завдяки реалізації відповідних заходів на досліджуваних підприємствах, можливо встановити величину потенціалу підвищення фінансової стійкості цих підприємств.

Список використаних джерел:

1. Ємельянов, О. Ю., Петрушка, Т. О. & Висоцький, А. Л. (2013). Діагностика ресурсного забезпечення як чинника формування виробничо-збутового потенціалу підприємств. *Науковий вісник НЛТУ України*, (23.4), 128–135.
2. Петрушка, Т. О. (2011). Діагностика ресурсного забезпечення та обґрунтування доцільності впровадження на підприємстві ресурсозберігаючих технологій. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*, (698), 255–261.
3. Ємельянов, О. Ю. (2019). *Потенціал економічного розвитку підприємств: інструментарій та моделі оцінювання: [монографія]*. Львів: Національний університет «Львівська політехніка».
4. Ємельянов, О. Ю. & Курило, О. Б. (2009). Ефективність використання виробничих ресурсів підприємства та їх вплив на експлуатаційні витрати. *Схід. Аналітично-інформаційний журнал*, (8), 63–67.
5. Петрушка, Т. О. (2013). *Оцінювання економічної ефективності ресурсозберігаючого розвитку промислових підприємств* (дис. ... канд. екон. наук). НУ «Львівська політехніка». Львів, Україна.
6. Висоцький, А. Л. (2014). Види, чинники та об'єкти управління збутовим потенціалом машинобудівного підприємства. *Науковий вісник НЛТУ України: збірник науково-технічних праць*, (24.7), 315–323.
7. Ємельянов О. Ю., Висоцький, А. Л. & Петрушка, Т. О. (2016). Діагностування достатності обсягів збутової діяльності промислових підприємств. *Науковий вісник НЛТУ України*, (26.6), 102–108.

8. Лорві, І. Ф. (2012). Стратегічні детермінанти збутової політики на ринку уніфікованої продукції. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Серія «Логістика», (749), 557–560.*
9. Савельєв, В. В. (2011). Стратегія глобальної маркетингової діяльності та етапи формування. *Інвестиції: практика та досвід, (9), 70–72.*
10. Харченко, В. А. (2014). Механізм формування системи стратегічного управління розвитком промислового підприємства. *Економіка промисловості, (4 (68)), 97–104.*
11. Баранович, А. М. (2014). Теоретико-методичні засади формування стратегій розвитку підприємства. *Вісник ХДУ, (2), 77–81.*
12. Македон, В. В. (2013). Розробка стратегії розвитку промислового підприємства. *Теоретичні і прикладні аспекти економіки та інтелектуальної власності, (1(1)), 369–373.*
13. Шавшин, О. С. (2017). Стратегія інноваційного розвитку підприємства. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». Сер.: Економічні науки, (3(25)), 167–171.*
14. Ємельянов, О. Ю., Петрушка, Т. О. & Лесик, Л. І. (2020). Особливості оцінювання потенціалу економічного розвитку підприємств з використанням показника їх ринкової вартості. *ЛОГОС. Мистецтво наукової думки, (10), 18–21.*
15. Лесик, Л. І., Петрушка, Т. О. & Ємельянов, О. Ю. (2020). Ринкова вартість як один з індикаторів формування і оцінювання економічного потенціалу підприємств. *ЛОГОС. ОНЛАЙН.*
16. Вербицька, Г. Л. (2004). Оцінка економічного ризику. *Актуальні проблеми економіки, (4), 129–136.*
17. Ємельянов, О. Ю. (2020). Оцінювання рівня ризикованості господарської діяльності підприємств агропромислового комплексу. *Агросвіт, (19–20), 3–9.*
18. Мицишин, О. Л., Ємельянов, О. Ю. & Петрушка, Т. О. (2020). Утворення агропромислового кластеру як спосіб зниження ризикованості господарської діяльності його учасників. *Агросвіт, (17–18), 77–84.*
19. Попова, Г. Ю. (2016). Формування стратегії ризикозахисту інжинірингової фірми. *Вісник економічної науки України, (2), 157–161.*
20. Кунцевич, В. О. (2005). Підходи до діагностики фінансового потенціалу підприємства. *Актуальні проблеми економіки, (1(43)), 68–75.*
21. Левченко, Н. М. (2012). Фінансовий потенціал підприємства: сутність та підходи до діагностики. *Інвестиції: практика та довід, (2), 114–117.*
22. Маринич, І. А. (2010). Сучасні підходи до діагностики фінансового потенціалу підприємства. *Науковий вісник НЛТУ України, (20.1), 105–108.*
23. Турчак, В. В. (2014). Методика оцінки фінансового потенціалу підприємства в сучасних умовах господарювання. *Молодий вчений, (8(11)), 49–52.*
24. Гапак, Н. М. & Капштан, С. А. (2014). Особливості визначення фінансової стійкості підприємств. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Економіка, (42), 191–196.*
25. Ємельянов, О. Ю. (2020). Діагностування рівня фінансової стійкості підприємств агропромислового комплексу. *Агросвіт, (21), 3–9.*
26. Чепка, В. В. & Матяш, О. К. (2017). Фінансова стійкість підприємства: сутність та фактори впливу. *Економіка і суспільство, (12), 649–655.*